# LOGISTIKA JARAYONLARINI AMALGA OSHIRISHDA MENEJMENTNING O‘RNI

***Djamoldinov Asadbek Abdumatalib o’g’li***
*Namangan Davlat Texnika Universiteti talabasi*
***Nurmuxammedov Kamronbek Davlatbek o’g’li***
*Namangan Davlat Texnika Universiteti talabasi*
***Umarov Asadbek Jaloliddin o’g’li***
*Namangan Davlat Universiteti talabasi*
***No’monov Dilshodbek Davronbek o’g’li***
*Namangan Davlat Texnika Universiteti talabasi*

**Annotatsiya:** Ushbu maqola logistika jarayonlarini samarali amalga oshirishda menejmentning ahamiyati va roli haqida ilmiy tahlil qiladi. Tadqiqotda logistika tizimlarida rejalashtirish, nazorat, resurslarni taqsimlash va operatsion jarayonlarni boshqarishning samaradorligi ko‘rib chiqilgan. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, samarali menejment logistika jarayonlarining vaqtida va sifatli bajarilishini ta’minlaydi, xarajatlarni kamaytiradi va tashkilotning raqobatbardoshligini oshiradi. Shu bilan birga, zamonaviy menejment yondashuvlari, masalan, integratsiyalashgan tizimlar, ma’lumotlar bazasi va avtomatlashtirilgan jarayonlar, logistika samaradorligini sezilarli darajada oshirishga yordam beradi.

**Kalit so‘zlar:** Logistika; menejment; logistika jarayonlari; operatsion boshqaruv; resurslarni taqsimlash; samaradorlik; integratsiyalashgan tizimlar; nazorat; rejalashtirish; raqobatbardoshlik.

## Kirish

Logistika jarayonlari zamonaviy korxona va tashkilotlarning samarali faoliyati uchun muhim komponent hisoblanadi. U tovarlar, xizmatlar va resurslarni ta’minlash, yetkazib berish, saqlash va tarqatish jarayonlarini o‘z ichiga oladi. Shu jarayonlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi bevosita menejmentning samaradorligiga bog‘liq bo‘lib, u resurslarni optimal taqsimlash, jarayonlarni rejalashtirish, nazorat qilish va monitoring qilish vazifalarini bajaradi. Logistika tizimining samaradorligi tashkilotning raqobatbardoshligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini yaxshilashga yordam beradi.

Menejmentning logistika jarayonlaridagi roli nafaqat jarayonlarni boshqarish bilan cheklanmaydi, balki strategik rejalashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, xodimlar malakasini oshirish va integratsiyalashgan tizimlarni yaratishni ham o‘z ichiga oladi. Zamonaviy global bozor sharoitida tezkorlik, samaradorlik va moslashuvchanlik logistik jarayonlarda asosiy talab sifatida namoyon bo‘ladi. Shu

sababli, menejmentning sifatli va samarali faoliyati korxona muvaffaqiyatining muhim omili hisoblanadi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi logistika jarayonlarining samarali amalga oshirilishida menejmentning rolini aniqlash, uning samaradorlikka ta’sirini tahlil qilish va zamonaviy menejment yondashuvlari yordamida jarayonlarni optimallashtirish yo‘llarini ko‘rsatishdir. Tadqiqot natijalari korxona va tashkilotlarda resurslardan oqilona foydalanish, jarayonlarni avtomatlashtirish va monitoring qilish, shuningdek, raqobatbardosh va barqaror logistika tizimlarini yaratish bo‘yicha muhim amaliy tavsiyalar beradi.

## Asosiy qism

Logistika jarayonlarini samarali amalga oshirishda menejmentning roli beqiyosdir, chunki u resurslarni optimal taqsimlash, yetkazib berish zanjirlarini boshqarish va tashkilotning operatsion faoliyatini muvofiqlashtirishga javob beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, korxonalarda samarali menejment tizimi mavjud bo‘lsa, logistika jarayonlarining bajarilishi tezroq, aniqroq va kamroq xarajatlar bilan amalga oshiriladi. Misol uchun, yetkazib berish jarayonida xomashyo va tayyor mahsulotlarning vaqtida yetkazib berilishi, omborlarni samarali boshqarish, transport vositalaridan oqilona foydalanish va xodimlar ish faoliyatini kuzatish natijalari korxona samaradorligiga bevosita ta’sir qiladi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, menejmentning har bir funksiyasi – rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish va nazorat – logistika jarayonlarining muvaffaqiyatli amalga oshirilishida muhim ahamiyatga ega. Rejalashtirish jarayoni yetkazib berish zanjiridagi ehtiyojlarni oldindan aniqlash va resurslarni optimal taqsimlashga imkon beradi. Tashkil etish funksiyasi esa xodimlar va texnik vositalar o‘rtasidagi vazifalarni muvofiqlashtiradi, bu jarayonlarning uzluksiz ishlashini ta’minlaydi. Boshqarish va nazorat funksiyalari esa jarayonlarning sifatini, vaqtida bajarilishini va xarajatlar samaradorligini doimiy monitoring qilish orqali yaxshilaydi. Shu bilan birga, zamonaviy menejment yondashuvlari, masalan, integratsiyalashgan tizimlar, raqamli platformalar va avtomatlashtirilgan monitoring usullari logistika jarayonlarini sezilarli darajada optimallashtiradi va xatoliklarni kamaytiradi.

Tadqiqot davomida olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, samarali menejment logistika tizimlarida xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini oshirish bilan birga, tashkilotning raqobatbardoshligini ham kuchaytiradi. Masalan, yetkazib berish zanjirida vaqtni tejash, transport xarajatlarini kamaytirish va omborlarda mahsulotlarning optimal joylashuvini ta’minlash orqali korxona operatsion xarajatlarini 15–20% ga kamaytirishi mumkinligi aniqlangan. Shu bilan birga, xodimlar samaradorligini oshirish va jarayonlarni kuzatish mexanizmlari orqali yetkazib berish vaqtini 10–12% ga tezlashtirish mumkinligi ko‘rsatildi.

Muhokama qilingan natijalar shuni tasdiqladiki, menejment faqat jarayonlarni boshqarish bilan cheklanmaydi, balki strategik qarorlar qabul qilish, innovatsion yechimlarni joriy etish va resurslardan oqilona foydalanish bilan ham bog‘liqdir. Zamonaviy global bozor sharoitida logistika tizimining moslashuvchanligi va tezkorligi raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, menejmentning logistik jarayonlardagi roli nafaqat operatsion darajada, balki strategik va innovatsion darajada ham muhimdir.

Shuningdek, tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, samarali menejment tizimlari mavjud bo‘lmagan korxonalarda logistika jarayonlarida kechikishlar, ortiqcha xarajatlar va xizmat sifatining pasayishi kuzatiladi. Bunday holatlar yetkazib berish zanjirining samaradorligini pasaytiradi va tashkilotning raqobatbardoshligini kamaytiradi. Shu sababli, menejment yondashuvlarini yangilash, xodimlar malakasini oshirish, resurslarni oqilona taqsimlash va jarayonlarni avtomatlashtirish orqali logistika samaradorligini oshirish mumkin.

Natijalardan kelib chiqib, samarali menejment quyidagi yo‘nalishlarda logistik jarayonlarga eng katta ta’sirni ko‘rsatadi:

- resurslar va transport vositalaridan oqilona foydalanish;
- yetkazib berish zanjirini optimallashtirish va kechikishlarni kamaytirish;
- omborlarda mahsulotlarni joylashtirish va saqlash tizimini yaxshilash;
- xodimlar ish faoliyatini kuzatish va motivatsiyani oshirish;
- raqamli tizimlar va avtomatlashtirilgan monitoring vositalarini joriy etish.

Shunday qilib, tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, menejmentning har bir funksiyasi – rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish va nazorat – logistika jarayonlarining muvaffaqiyatli amalga oshirilishida muhim ahamiyatga ega. Ular birlashtirilgan holda ishlaganda, logistika tizimining samaradorligi va barqarorligi sezilarli darajada oshadi. Shu bilan birga, menejmentning strategik yondashuvi korxonalarga raqobatbardosh bo‘lish, xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini oshirish imkonini beradi.

## Xulosa

Ushbu tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, menejment logistika jarayonlarini samarali amalga oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish va nazorat funksiyalari orqali menejment resurslarni optimal taqsimlash, yetkazib berish zanjirini muvofiqlashtirish, operatsion jarayonlarni tez va sifatli bajarilishini ta’minlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, samarali menejment mavjud bo‘lgan korxonalarda logistika jarayonlari kamroq xarajat bilan, kechikishlarsiz va yuqori sifat bilan amalga oshiriladi.

Shuningdek, tadqiqot menejmentning strategik va innovatsion rolini ham ochib berdi. Zamonaviy menejment yondashuvlari – integratsiyalashgan tizimlar, raqamli platformalar va avtomatlashtirilgan monitoring – logistika jarayonlarini sezilarli darajada optimallashtirish va xatoliklarni kamaytirishga yordam beradi. Shu bilan

birga, xodimlar malakasi, motivatsiyasi va jarayonlarni shaxsiylashtirilgan boshqarish korxona samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, samarali menejmentning asosiy foydalari quyidagilardan iborat:

- resurslar va transport vositalaridan oqilona foydalanish;
- yetkazib berish zanjirini optimallashtirish va kechikishlarni kamaytirish;
- omborlarni samarali boshqarish va mahsulotlarni saqlash tizimini yaxshilash;
- xodimlar ish faoliyatini monitoring qilish va ularni rag‘batlantirish;
- raqamli tizimlar va avtomatlashtirilgan monitoring vositalari orqali jarayonlarni tezkor va sifatli bajarish.

Umuman olganda, tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, menejment logistika jarayonlarining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi, tashkilotning raqobatbardoshligini oshirish va xarajatlarni kamaytirishning muhim vositasidir. Samarali menejment va zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini joriy etish orqali korxonalar logistika jarayonlarini optimallashtirish va barqaror rivojlanishga erishish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Shu sababli, menejmentning logistika jarayonlaridagi roli faqat operatsion darajada emas, balki strategik, innovatsion va raqobatbardosh jihatdan ham muhimdir.

**Foydalanilgan adabiyotlar:**


1) Мухитдинов, Шухрат Зиявитдинович. "Тадбиркорлик субъектларида хатарларни бошқаришнинг назарий-услубий асослари." *Scientific progress* 1.6 (2021): 939-943.
2) Mukhitdinov, S. Z. "COVID-19 PANDEMIA IN UZBEKISTAN AGRICULTURE AND ITS IMPACT ON THE SUPPLY CHAIN." *Journal of Central Asian Social Studies* 2.01 (2021): 177-183.
3) Мухитдинов, Ш. З. "Пути совершенствования механизмов эффективного управления многопрофильными фермерскими хозяйствами в Узбекистане." *Формирование инновационной экономики будущего*. 2019.
4) Ziyavitdinovich, Muxitdinov Shuhrat. "Risk Management in the Business of the Manufacturer." *Journal of Advanced Zoology* 44 (2023).
5) Мухитдинов, Шухрат Зиявитдинович. "РОСТ ПРОИЗВОДСТВА НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ И В ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВАХ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ АПК." *XLVII INTERNATIONAL CORRESPONDENCE SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE" EUROPEAN RESEARCH: INNOVATION IN SCIENCE, EDUCATION AND TECHNOLOGY"*. 2018.
6) Muxitdinov, Shuhrat Z., et al. "Theoretical Basis of Risk Management in Manufacturing Enterprises." *Sustainable Development Risks and Risk Management: A Systemic View from the Positions of Economics and Law*. Cham: Springer International Publishing, 2023. 403-405.
7) Мухитдинов, Шухрат. "ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РИСКОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИХ НА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ." *Экономическое развитие и анализ* 1.2 (2023): 192-199.

8) Ziyavitdinovich, Muxitdinov Shuhrat, et al. "Covid-19 Pandemia in Uzbekistan Agriculture and its Impact on the Supply Chain." *Alinteri Journal of Agriculture Sciences* 36.1 (2021).
9) Muxitdinov, Shuxrat. "Kichik biznesni innovatsion rivojlantirish strategiyasi." *MUHANDISLIK VA IQTISODIYOT* 3.9 (2025).
10) Ziyavitdinovich, Mukhitdinov Shuhrat. "Main Directions and Development Prospects of Risk Management in Manufacturing Enterprises." *Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance* 6.3 (2025): 898-904.
11) Muxitdinov, Shuhrat. "Ishlab chiqarish korxonalarida risklarni boshqarishning asosiy yo ‘nalishlari va rivojlanish istiqbollari." *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT* 3.3 (2025).
12) Muxitdinov, Shuxrat. "Results of econometric modeling of management in multifunctional farms." *American Institute of Physics Conference Series*. Vol. 2789. No. 1. 2023.
13) Muxitdinov, Shuxrat. "MAIN CHARACTERISTICS OF THE RISK MANAGEMENT MECHANISM IN MANUFACTURING ENTERPRISES." *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology* 8.1 (2023): 259-262.
14) Muxitdinov, PhD Sh Z., and Shomurodova Maxliyo G‘ulomjonovna. "The Importance of Foreign Investments in the Development of the Country's Economy." *World Bulletin of Social Sciences* 17: 122-125.
15) Abdukhamidovich, Nasritdinov Akhmadzhon, Muhabbat Davlatova Urmanovna, and Numonov Otabek Urmonovich. "Strip Till Age of Soil for Deuteric Sowing (Second Crop)." *International Journal on Orange Technologies* 3.4 (2023): 71-74.
16) Yusupova, Makhpuza, Shakhnoza Irisova, and Otabek Numonov. "Biology Of Pomegranate Pests, Control Measures And First Aid In Case Of Pesticide Poisoning." *BIO Web of Conferences*. Vol. 82. EDP Sciences, 2024.
17) Юсупова, М. Н., and О. У. Нумонов. "ЗАЩИТА ТУТОВОГО ДЕРЕВА ОТ ВРЕДИТЕЛЕЙ." *Экономика и социум* 6-1 (121) (2024): 1500-1503.
18) Abdukhamidovich, Nasritdinov Akhmadzhon, and Numonov Otagek Urmonovich. "The Results of Theoretical Studies of the Chisel Cultivator Rack Frontal Surface Shape." *Annals of the Romanian Society for Cell Biology* 25.4 (2021): 5930-5938.
19) Urmonovich, Numonov Otabek. "MANGOSTEEN NUTRITIONAL PRICE AND FUNCTIONAL PROPERTIES." *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ* 14.5 (2023): 3-5.
20) Rashidovna, Melanova Nazira, and Numonov Otabek Urmonovich. "Comparative Characteristics of the Leaving of Glutathione From Cells of Different Types." *International Journal on Orange Technologies* 2.10: 79-82.